

ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Сл. Весник на Р.Македонија бр.7/05, од 01.02.2005 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува заштитата на личните податоци како основни слободи и права на граѓаните, а особено правата на приватност во врска со обработка на лични податоци.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

1."Личен податок" е секоја информација која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува, а лице кое може да се идентификува е лице чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на единствен матичен број на граѓанинот или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, ментален, економски, културен или социјален идентитет;

2."Обработка на лични податоци" е секоја операција или збир на операции што се изведуваат врз лични податоци на автоматски или друг начин, како што е: собирање, евидентирање, организирање, чување, приспособување или промена, повлекување, консултирање, употреба, откривање преку пренесување, објавување или на друг начин правење достапни, изедначување, комбинирање, блокирање, бришење или уништување;

3."Збирка на лични податоци" е структурирана група лични податоци која е достапна согласно специфични критериуми, без оглед дали е централизирана, децентрализирана или распространета на функционална или географска основа;

4."Субјект на лични податоци" е секое физичко лице на кое се однесуваат обработените податоци;

5."Контролор на збирка на лични податоци" е физичко или правно лице, државен орган или друго тело, кое самостојно или заедно со други ги утврдува целите и начинот на обработка на личните податоци (во понатамошниот текст: Контролор). Кога целите и начинот на обработка на лични податоци се утврдени со закон или друг пропис, со истиот закон, односно пропис се определуваат контролорот или посебните критериуми за негово определување;

6."Обработувач на збирка на лични податоци" е физичко или правно лице или законски овластен државен орган кое ги обработува личните податоци за сметка на Контролорот;

7."Трето лице" е секое физичко или правно лице, државен орган или друго тело, кое не е субјект на лични податоци, Контролор, обработувач на збирка на лични податоци или лице кое под директно овластување на контролорот или обработувачот на збирка на лични податоци е овластено да ги обработува податоците;

8."Корисник" е физичко или правно лице, државен орган или друго тело на кое му се откриваат податоците, заради извршување на редовни работи во согласност со закон. Органите на кои можат да им се откриваат податоците во рамките на посебна истрага, не се сметаат за корисници во смисла на овој закон;

9."Согласност на субјектот на лични податоци" е слободно и изречно дадена изјава на волја на субјектот на лични податоци со која се согласува со обработката на неговите лични податоци за однапред определени цели;

10."Посебни категории на лични податоци" се лични податоци кои го откриваат расното или етничко потекло, политичко, верско или друго уверување, членството во синдикална организација и податоци што се однесуваат на здравствената состојба или сексуалниот живот.

Член 3

Овој закон се применува:

- на целосно и делумно автоматизирана обработка на личните податоци и
- на рачна обработка на личните податоците што се дел од постојна збирка на лични податоци или се наменети да бидат дел од збирка на лични податоци.

Кога контролорот има седиште во Република Македонија и подружници во странство, тој мора да ги преземе сите неопходни мерки за да гарантира дека секоја од овие подружници ги почитува одредбите на овој закон.

Одредбите на овој закон се применуваат и во случаите кога Контролорот нема седиште во Република Македонија, доколку опремата што ја користи за обработка на лични податоци се наоѓа во Република Македонија, освен ако опремата се користи само за транзит преку територијата на Република Македонија.

Во случаите од ставот 3 на овој член Контролорот е должен да определи претставник со седиште во Република Македонија, одговорен за примена на одредбите на овој закон.

Член 4

Одредбите на овој закон нема да се применуваат:

- врз обработка на лични податоци што се врши од страна на физички лица исклучиво заради лични активности или активности во домот и
- врз обработка на лични податоци заради заштита на интересите на безбедноста и одбраната на Република Македонија или водење на кривична постапка.

II. ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 5

Личните податоци се:

- обработуваат во согласност со закон;
- собираат за конкретни, јасни и со закон утврдени цели и се обработуваат на начин што е во согласност со тие цели. Нататамошната обработка на податоците за цели на историски, научни или статистички истражувања нема да се смета дека не е во согласност со првичните цели за собирање на податоците доколку се превземени соодветни заштитни мерки во согласност со закон;
- соодветни, релевантни и не преобемни во однос на целите заради кои се собираат и обработуваат;
- точни, целосни и ажурирани, при што ќе се избришат или корегираат податоците што се неточни или нецелосни, имајќи ги предвид целите заради кои биле собрани или обработени и
- чувани во форма што овозможува идентификација на субјектот на лични податоци, не подолго од што е потребно да се исполнат целите поради кои податоците се собрани за понатамошна обработка.

За квалитетот на личните податоци согласно со ставот 1 на овој член е одговорен контролорот.

Член 6

Обработка на лични податоци може да се врши само по претходно добиена писмена согласност на субјектот на лични податоци.

Обработка на лични податоци може да се врши и без согласноста од ставот 1 на овој член, кога обработката е потребна заради:

- извршување на договор во кој субјектот на лични податоци е договорна страна или на барање на субјектот на лични податоци, пред негово пристапување кон договорот;
- неопходно исполнување на законска обврска на контролорот;
- заштита на животот или физичкиот и морален интегритет на субјектот на лични податоци;
- Извршување на работи од јавен интерес или на службено овластување на Контролорот или на трето лице на кое му се откриени податоците или
- Исполнување на законски права и должности на контролорот, трето лице или лица на кои податоците им се откриени, освен ако со тоа се повредуваат слободите и правата на субјектот на лични податоци.

Член 7

Обработка на лични податоци што се однесува на кривични дела, изречени казни и мерки на безбедност за извршени кривични дела можат да вршат надлежните државни органи во согласност со закон.

III. ОБРАБОТКА НА ПОСЕБНИ КАТЕГОРИИ НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 8

Забранета е обработка на посебните категории на лични податоци.

По исклучок од ставот 1 на овој член, обработка на посебните категории на лични податоци може да се врши:

- врз основа на изречна писмена согласност на субјектот на лични податоци;
- ако е потребна заради спроведување на конкретните права и обврски на контролорот во областа на трудовото право, до степен и со соодветни гаранции утврдени со законите од оваа област;
- кога тоа е потребно за заштита на животот или физичкиот и морален интегритет на субјектот на лични податоци или на друго лице, ако тоа е физички или деловно неспособно да даде согласност;
- ако обработката се спроведува во рамките на работите на установи, здруженија или кои било други непрофитни институции заради политичка, верска, синдикална или друга цел, под услов обработката на податоците да се однесува исклучиво на нивните членови и тие податоци нема да бидат откриени на трети лица без согласност на субјектот на лични податоци;
- кога обработката се однесува на податоци кои субјектот на лични податоци јавно ги објавил;
- кога тоа е потребно заради стекнување, остварување и заштита на права на субјектот на лични податоци во постапка пред надлежни органи;
- ако тоа е потребно за цели на медицинска превенција, дијагноза, лекување или управување со јавна здравствена установа и се врши од страна на лице чија професија е давање здравствена заштита под заклетва на чување на тајност на податоците за кое дознало во вршењето на неговата професија и
- кога тоа е потребно за извршување на работи од јавен интерес утврден со закон или врз основа на одлука на Дирекција за заштита на лични податоци (во понатамошниот текст: Дирекцијата).

Обработката на посебните категории на лични податоци од став 2 на овој член треба да биде посебно обележана и заштитена.

Посебните категории на лични податоци од ставот 4 на овој член можат да се пренесуваат преку телекомуникациска мрежа само доколку се посебно заштитени со криптографски методи така што нема да бидат читливи при преносот.

Член 9

Единствен матичен број на граѓанинот може да се обработува само по претходна согласност на субјектот на лични податоци или под услови утврдени со закон.

Единствен матичен број на граѓанинот може да се обработува заради идентификација на субјектот на лични податоци и тоа за:

- остварување на целите на овој закон;

- остварување на правата или обврските на субјектот на лични податоци или Контролорот;

- цели на историски и научни истражувања или статистички цели.

Единствен матичен број на граѓанинот може да се обработува при вршење на работи кои се однесуваат на добивање кредит или наплата на долг, осигурување, рентирање и основање на трговско друштво, во кредитни работи, здравствена и социјална заштита, вработување и други услуги во корист на субјектот на лични податоци.

Контролорот води сметка единствениот матичниот број на граѓанинот да не биде непотребно видлив, печатен или преземен од збирка на лични податоци.

IV. ПРАВА НА СУБЈЕКТОТ НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 10

Кога податоците се прибираат од субјектот на лични податоци, тој мора да биде информиран за идентитетот на контролорот и за неговиот претставник во Република Македонија, доколку го има, како и за целите на обработката, освен во случаи кога тој веќе ги знае.

Во случаите од ставот 1 на овој член, кога прибирањето на податоците се врши по пат на прашалник, во прашалникот мора да биде наведено дали одговорите на прашањата се задолжителни или доброволни, можните последици доколку не се одговори, податоци за корисниците или категориите на корисници на податоците и за правото да не се согласи со употребата на податоците за комерцијални цели.

Контролорот ќе го информира субјектот на лични податоци за правото на пристап и исправка на податоците, доколку е тоа неопходно, имајќи ги во предвид посебните околности под кои се прибираат личните податоци, а се со цел да се обезбеди праведна обработка на неговите личните податоци.

Член 11

Кога податоците не се прибираат од субјектот на лични податоци, Контролорот во времето на евидентирање на личните податоци, а доколку е предвидено личните податоци да бидат откриени на трето лице најдоцна до моментот кога податоците првпат се откриени, мора да го информира субјектот на лични податоци за својот идентитет и за идентитетот на неговиот претставник во Република Македонија, доколку го има, за целите на обработката, категориите на податоци, корисниците или категориите на корисници на податоците и за правото да не се согласи со употребата на податоците за комерцијални цели или нивен пренос на трети лица заради такви цели, освен во случаи кога тој веќе ги знае.

Контролорот ќе го информира субјектот на лични податоци за правото на пристап и исправка на податоците, доколку е тоа неопходно, имајќи ги во предвид посебните околности под кои се прибираат личните податоци, а се со цел да се обезбеди праведна обработка на неговите личните податоци.

По исклучок од ставот 1 на овој член, контролорот не го информира субјектот на лични податоци, за обработување на личните податоци за цели на историски и научни истражувања или статистички цели, кога истото е невозможно или кога собирањето односно откривањето на личните податоци изречно се утврдени со закон.

Член 12

Субјектот на лични податоци може со писмено барање да оствари увид во збирката на лични податоци, по претходно наведување на податоците од збирката со кои сака да се запознае.

Контролорот е должен во рок од 30 дена од денот на поднесување на писмено барање на субјектот на лични податоци писмено да го извести за:

1. тоа дали и кои лични податоци што се однесуваат на него, се обработуваат;
2. целите и правниот основ на обработката на лични податоци;
3. Корисниците или категориите на корисници, целта и правниот основ поради кои се дадени на користење личните податоци, што се однесуваат на него;
4. Изворите на лични податоци и кога се прибрани и ажурирани и
5. Причините на автоматска обработка на податоци согласно членот 22 од овој закон.

Член 13

Кога контролорот одговорил на барањето на субјектот на лични податоци за увид во неговите лични податоци, нема обврска повторно да одговори на исто или слично барање на тој субјект, ако во меѓувреме нема промени во личните податоци, освен ако изминале шест месеци од денот на доставувањето на претходното барање до новото барање.

Член 14

По барање на субјектот на лични податоци, контролорот е должен да ги дополни, измени, избрише или да го сопре користењето на личните податоци, ако податоците се нецелосни, неточни или неажурирани и доколку нивната обработка не е во согласност со одредбите на овој закон.

Во случај кога Контролорот ќе утврди дека личните податоци се нецелосни, неточни или неажурирани, должен е истите да ги дополни, измени или избрише, независно од тоа дали субјектот на лични податоци има поднесено барање за дополнување или изменување на личните податоци.

За извршеното дополнување, измена или бришење на личните податоци, согласно ставот 2 на овој член, контролорот е должен најдоцна во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето писмено да го извести субјектот на лични податоци, корисниците на личните податоци или третите лица на кои им се откриени личните податоци, освен ако тоа не е возможно.

Член 15

Правата и обврските утврдени со одредбите на членовите 10, 11, 12 и 14 од овој закон можат да се ограничат на начин и под услови утврдени со закон, во обем кој е неопходен за остварување на целите поради кое е одредено ова ограничување и ако е потребно:

- за заштита на безбедноста и одбраната на државата;
- заради превенција, откривање и гонење на сторители на кривични дела,
- заради заштита од повреда на етички правила на одредена професија,
- заради заштита на важни економски или финансиски интереси на државата;
- заради заштита на субјектот на лични податоци или правата и слободите на граѓаните.

Член 16

Контролорот нема да постапи по барањето на субјектот на личните податоци согласно членот 12 од овој закон, кога е овластен согласно закон и ако личните податоци се обработуваат исклучиво во научно истражување или ако се собрани исклучиво за утврдени статистички цели и се чуваат за период што не го надминува периодот потребен за единствена цел на создавање на статистички податоци.

Член 17

Субјектот на лични податоци има право во секое време писмено да побара од контролорот податоците од збирката да не бидат искористени за цели на рекламен материјал кои се однесуваат на ова лице.

Контролорот должен е претходно писмено да го извести субјектот на лични податоци, за намерата и правниот основ за обработување на личните податоци за цели на рекламен материјал.

Член 18

Секое физичко лице кое смета дека му е повредено некое право загарантирано со овој закон може да поднесе барање за утврдување на повреда на правото до Комисија на Дирекција за заштита на личните податоци (во понатамошниот текст: Комисијата).

Комисијата од ставот 1 на овој член е составена од претседател и двајца членови кои ги именува директорот на Дирекцијата.

За повреда на правото од ставот 1 на овој член, Комисијата одлучува со решение.

Решението од ставот 3 на овој член е управен акт.

Жалбата против решението од ставот 3 на овој член, се поднесува до директорот на Дирекцијата.

Против решението на директорот на Дирекцијата, со кое е одлучено по жалба, може да се поведе управен спор.

Член 19

Комисијата постапувајќи по барање на физичко лице за утврдување на повреда на право, со привремено решение може да забрани понатамошната обработката на личните податоци на кои се однесува барањето, се до правосилното завршување на постапката.

Жалба против решението од ставот 1 на овој член, се поднесува до директорот на Дирекцијата.

Против одлуката на директорот на Дирекцијата, со кое е одлучено по жалба, може да се поведе управен спор.

Член 20

Трошоците од членовите 10, 11 и 12 од овој закон, ги сноси контролорот ако со закон не е поинаку уредено.

Член 21

За штета која на субјектот на лични податоци му е причинета со обработка на лични податоци или со друга активност, извршени спротивно од одредбите на овој закон, одговара контролорот освен ако докаже дека штетата не настанала по негова вина.

Право на надомест на штета од контролорот може да се бара и во случај на неовластено користење, односно неовластено давање на користење на лични податоци на други корисници или физички и правни лица.

Член 22

Судска одлука која содржи проценка на однесувањето на некое лице не може да се заснова единствено на автоматизирана обработка на податоци чија намена е проценка на одредени аспекти на личноста на тоа лице.

Друга одлука што произведува правно дејство спрема некое лице или значително го засега тоа лице, не може да се заснова единствено на автоматизирана обработка на податоци чија намена е дефинирање на профилот или проценка на одредени аспекти на личноста на тоа лице.

Ставот 2 на овој член, нема да се применува, ако одлуката е донесена:

- во текот на склучување или исполнување на договор, а на лицето му било овозможено да го изнесе својот став или одлуката е донесена во согласност со барањето на тоа лице или
- согласно посебен закон.

V. ТАЈНОСТ И ЗАШТИТА НА ОБРАБОТКАТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 23

Секое лице кое има пристап до збирка личните податоци во име на контролорот или обработувачот на збирка на лични податоци, вклучувајќи го и самиот обработувач на збирка на лични податоци, должен е да обезбеди тајност, заштита на личните податоци и да ги обработува истите согласно овластувањата и инструкциите добиени од контролорот, доколку со друг закон поинаку не е уредено.

Член 24

За да обезбеди тајност и заштита на обработката на личните податоци на субјектот, контролорот мора да примени соодветни технички и организациски мерки кои одговараат на опремата и трошоците кои се потребни за нивно спроведување, а се однесуваат на:

- оневозможување на случајно или незаконско уништување на податоците од збирките на лични податоци;
- оневозможување на неовластено преправање, откривање или пристап при обработка на личните податоци од збирките на лични податоци;
- оневозможување на незаконска обработка на личните податоци од збирките на лични податоци, особено доколку вклучува пренос на податоците преку мрежа;
- оневозможување пристап на неовластени лица до опремата што се користи за обработка на збирката на лични податоци;
- оневозможување на неовластено читање, копирање, промена или отстранување на медиумот на кој е сместена збирката на лични податоци;
- оневозможување на неовластено читање, внесување, промена или бришење на податоците од збирката на лични податоци;
- оневозможување на пристап на корисниците на збирката на лични податоци до податоци за кои тие немаат право да ги обработуваат;
- можноста дополнително да се провери кој пристапил до системот и кои податоци од збирката на лични податоци ги читал, внел, променил или избришал, во кое време го направил тоа и од кој уред пристапил;
- оневозможување на неовластен пристап до збирката на лични податоци од друга локација преку комуникациски уреди;
- оневозможување на читање, копирање, промена или бришење на податоците при нивен пренос преку комуникациски уреди или при транспорт на медиумот на кој е сместена збирката на лични податоци;
- можноста да се провери од кои локации преку комуникациски уреди може да се пристапи до податоците;
- можноста за редовно правење на сигурносни копии на податоците од збирката на лични податоци;
- организирање на работата во согласност со посебните барања за заштита на збирката на лични податоци;
- оневозможување на други форми на незаконска обработка.

Мерките од ставот 1 на овој член треба да обезбедат степен на заштита на личните податоци соодветно на ризикот при обработката и природата на податоците кои се обработуваат.

Директорот на Дирекцијата ќе ја пропише примената на соодветни технички и организациски мерки од ставот 1 на овој член.

Член 25

Контролорот може одредени работи од својата надлежност во врска со обработката на лични податоци, да ги пренесе на обработувачот на збирка на лични податоци врз основа на склучен договор, доколку обработувачот гарантира дека ќе ги преземе техничките и организациските мерки од членот 24 став 1 од овој закон за заштита на обработката на личните податоци и истите ќе ги почитува во целост.

Обработувачот на збирка на лични податоци при обработката на личните податоци е должен да постапува согласно овластувањата и инструкциите добиени од контролорот и одредбите на овој закон.

Член 26

Контролорот и обработувачот на збирка на лични податоци се должни да водат евиденција на преземените технички и организациски мерки од членот 24 од овој закон и евиденција за склучени договори од членот 25 од овој закон.

VI. ЕВИДЕНЦИИ НА ЗБИРКИ НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ И ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР

Член 27

Контролорот води евиденција на секоја збирка на лични податоци, која содржи:

1. назив на збирката на лични податоци;
2. назив односно лично име на контролорот и неговото седиште, односно адреса, како и називот и адресата на неговиот преставник, доколку го има;
3. цел или цели на обработката;
4. правна основа за воспоставување збирка на лични податоци;
5. категорија или категории на субјектите на личните податоци и лични податоци, односно категории на личните податоци кои се однесуваат на него или нив;
6. корисниците или категориите на корисници на кои се дадени на користење личните податоци;
7. рок на чување и употреба на личните податоци;
8. пренос на личните податоци во други држави и
9. опис за преземени мерки за заштита на личните податоци и на нивната обработка.

Член 28

Начинот на водење евиденција од членот 27 од овој закон и образецот за евиденцијата ги пропишува директорот на Дирекцијата со подзаконски акт.

Член 29

Контролорот е должен да достави известување до Дирекцијата, во кое се содржани податоците согласно членот 27 од овој закон, пред да изврши операција на целосна или делумна автоматизирана обработка на личните податоци, со чија обработка треба да се постигне една или повеќе сродни цели. Контролорот е должен да ја извести Дирекцијата и за секоја промена на податоците што се содржани во известувањето.

Обврската од ставот 1 на овој член, нема да се примени на веќе воспоставена збирка на лични податоци за која со закон се одределени целта на обработката, податоците или категоријата на податоци кои се

обработуваат, категориите на субјектите на лични податоци, корисниците или категориите на корисници на кои податоците ќе бидат откриени како и времето во кое овие податоци ќе бидат чувани.

Во случаите од ставот 2 на овој член контролорот е должен податоците за ново отворена збирка на лични податоци и промената на податоцсл од постојните збирки на лични податоци да ги достави до Дирекцијата, најдоцна во рок од 15 дена од денот на отворањето или промената.

Член 30

Евиденциите од членот 27 од овој закон се обединуваат во Централен регистар, што го води Дирекцијата.

Евиденциите од Централниот регистар се достапни за јавноста.

Дирекцијата ќе ги објави евиденциите од Централниот регистар во "Службен весник на Република Македонија " или на друг начин ќе ги направи достапни на јавноста.

VI. ПРЕНОС НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ ВО ДРУГИ ДРЖАВИ

Член 31

Пренос на лични податоци во други држави може да се изврши само доколку другата држава обезбеди соодветен степен на заштита на лични податоци.

При оценката на степенот на соодветноста на заштитата на личли податоци посебно ќе се разгледат сите околности што се однесуваат на операцијата или на операциите на пренос на личните податоци, посебно природата и потеклото на личните податоци кои се пренасуваат, целите и должината на операциите на обработка, државата во која ќе се пренесат податоците, прописите што ја регулираат заштитата на личните податоци во таа држава и прописите со кои се регулирани правилата на професијата и мерките на безбедност.

Степенот на соодветноста на заштитата на личните податоци на друга држава ја цени Дирекцијата.

Член 32

Доколку државата во која треба да се пренесат податоците не обезбеди соодветен степен на заштита на личните податоци, Дирекцијата нема да го дозволи преносот на личните податоци.

Член 33

По исклучок од членот 31 од овој закон, преносот на личните податоци може да се изврши во следните случаи:

- субјектот на лични податоци изречно се согласил да се изврши пренос на податоците;
- преносот е неопходен заради спроведување на договор на субјектот на лични податоци и контролорот или спроведување на пред договорни мерки преземени како одговор на барањето на субјектот на лични податоци;

- преносот е неопходен заради склучување или исполнување на договор склучен во интерес на субјектот на лични податоци, меѓу контролорот и трето лице;

- преносот е неопходен заради заштита на јавен интерес или заради заштита на основните слободи и права на граѓаните и

- преносот е неопходен заради заштита на животот или физичкиот и морален интегритет на субјектот на лични податоци.

Дирекцијата може да дозволи пренос на лични податоци во друга држава која не обезбедува соодветен степен на нивна заштита, доколку контролорот укаже на постоење на соодветни гаранции за заштитата на приватноста, основните права и слободи, на субјектот на лични податоци, што произлегуваат од важечки договорни одредби.

VIII. ДАВАЊЕ НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ НА КОРИСНИЦИ

Член 34

Контролорот ќе ги даде личните податоци на користење на корисник, врз основа на писмено барање од корисникот, доколку тие се потребни за извршување на работи во рамките на со закон утврдените надлежности на корисникот.

Писменото барање од ставот 1 на овој член, мора да содржи причини, законскиот основ за користење на личните податоци и категорија на личните податоци кои се бараат.

Забрането е давање на лични податоци на користење на корисник чија обработка, односно користење не може да се врши согласно со одредбите од членот 6 и членот 8 став 2 од овој закон и доколку целта заради која се бараат личните податоци е во спротивност со членот 5 став 1 алинеја 2 од овој закон.

Личните податоци кои се обработени во научно-истражувачки и статистички цели не може да се даваат на користење на корисник во форма која овозможува идентификација на лицето на кое се однесуваат личните податоци.

Меѓусебните права и обврски на субјектите од ставот 1 на овој член се уредуваат со договор.

Во случаите од ставот 1 на овој член, контролорот води посебна евиденција за личните податоци кои се дадени на користење, корисникот на личните податоци и причината за која овие лични податоци се дадени на корисникот.

Член 35

Личните податоци од членот 34 од овој закон можат да се користат само во време кое е неопходно за остварувањето на одредената цел.

По истекот на времето од ставот 1 на овој член, личните податоци мораат да се бришат, освен ако со закон поинаку не е уредено.

Член 36

Одредбите од овој закон за давање на лични податоци на користење се однесуваат и на размената на лични податоци помеѓу државни органи, освен ако со закон поинаку не е уредено.

IX. ОСНОВАЊЕ И НАДЛЕЖНОСТИ НА ДИРЕКЦИЈАТА ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 37

Заради вршење надзор над законитоста на преземените активности при обработување на лични податоци и нивната заштита, на територија на Република Македонија, се основа Дирекција за заштита на лични податоци, како самостоен и независен државен орган со својство на правно лице.

Со Дирекцијата раководи директор, кој го именува и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија.

Директорот на Дирекцијата се именува за време од пет години, со право повторно да биде именуван, но не повеќе од двапати.

Директорот на Дирекцијата има заменик кој го именува и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија за време од пет години.

За својата работа и за работата на Дирекцијата, директорот и заменикот на директорот на Дирекцијата одговараат пред Собранието на Република Македонија.

Член 38

За директор може да биде именувано лице кое ги исполнува следните услови:

- да е државјанин на Република Македонија;
- да е истакнат правник и
- да не му е изречена забрана на вршење професија, дејност или должност.

На директорот функцијата може да му престане со негово разрешување или во случај на смрт.

Директорот, односно заменикот на директорот, се разрешува ако:

- тоа сам го побара;
- биде осуден за кривично дело на безусловна казна затвор од најмалку шест месеци и
- заради нестручно, пристрасно и несовесно вршење на функцијата.

Член 39

Пред стапување на функцијата, директорот, односно заменикот на директорот, пред претседателот на Собранието на Република Македонија дава и потпишува свечена изјава, која гласи:

"Изјавувам дека функцијата директор ќе ја извршувам совесно, непристрасно и одговорно, ќе ги штитам правата на граѓаните што се однесуваат на заштита на нивните лични податоци и ќе се придржувам до Уставот и законите на Република Македонија"

Член 40

Функцијата директор е неспојлива со вршење други јавни функции или професии.

Член 41

Дирекцијата ги има следните надлежности:

- ја цени законитоста на обработката на лични податоци;
- ги објавува принципите на обработка на лични податоци и се грижи за нивно почитување од страна на контролорите;
- истражува и има пристап до збирките на личните податоци оформени од контролорот, по вид на субјекти и цели;
- ги контролира операциите за обработка лични податоци што ги применуваат Контролорите;
- собира податоци неопходни за правилно извршување на неговите работи;
- води Централен регистар;
- води евиденција за извршен пренос на лични податоци во други држави;
- прима извештаи или претставки во врска со обработката на лични податоци од страна на контролорот;
- постапува по претставките на лица или здруженија што го претставуваат тоа лице во врска со повредата на неговите права во поглед на обработката на лични податоци;
- дава помош во обработката на лични податоци на заинтересираните лица;
- ги проверува сите случаи на престанок на обработка на лични податоци без оглед на причините кои го предизвикале;
- интервенира во процесот на обработка на личните податоци, како и при архивирање, бришење или ништење на формираната збирка на лични податоци целосно или во еден нејзин дел ако постои оправдан ризик од повреда на правата на еден или повеќе субјекти на лични податоци, ценејќи го видот на лични податоци или модалитетите во нивната обработка;
- издава забрана на понатамошна обработка на лични податоци на контролорот;
- дава мислење по подзаконски акти на контролорите;
- потврдува дека подзаконските акти на контролорот се во согласност со одредбите на овој закон;
- постапува по барањето на надзорен орган на друга држава, за спроведување на неговите надлежности на територијата на Република Македонија;
- остварува меѓународна соработка во областа на заштитата на лични податоци и учествува во работата на меѓународните организации и институции вклучени во заштитата на лични податоци и

- врши и други работи утврдени со закон.

Освен надлежностите од ставот 1 на овој член, а врз основа на известување доставено од контролорот пред да пристапи кон извршување на операции на обработка на лични податоци, Дирекцијата дава мислење дали одредени операции на обработка на лични податоци преставуваат посебен ризик за слободите и правата на субјектот на лични податоци.

Директорот ќе ги пропише операциите на обработка на лични податоци што претставуваат посебен ризик за слободите и правата на субјектот на лични податоци.

Директорот ќе ја пропише формата, содржината и начинот на водење на Централниот регистар и евиденциите од ставот 1 алинеи 6 и 7 на овој член.

Член 42

Директорот доставува до Собранието на Република Македонија годишен извештај за работата на Дирекцијата.

По потреба и по барање на Собранието на Република Македонија, директорот доставува дополнителни извештаи.

Годишниот извештај за работата на Дирекцијата се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 43

Директорот и вработените во Дирекцијата се должни да ги чуваат како тајна податоците до кои дошле во својата работа, како за време на мандатот, односно вработувањето во Дирекцијата, така и по неговото завршување.

Член 44

Со цел за редовно и ефикасно извршување на работите од надлежност на Дирекцијата, директорот и вработените во Дирекцијата се овластени:

- да влезат во било кои простории каде што се обработува регистриран систем на збирка на лични податоци, по презентацијата на соодветно индивидуално овластување и документ за службена идентификација и да извршат увид во збирките на лични податоци;

- да бараат писмено или усно објаснување и да повикуваат и испитуваат лица во врска со збирката на лични податоци која се испитува;

- да бараат презентација на документација и било кои други податоци во врска со субјектот на контрола;

- да ја испитаат опремата со која се врши обработка на лични податоци и опремата каде се чуваат збирките на лични податоци и

- да наредат да биде подготвена експертска анализа и мислење во врска со работата на Контролорот.

Член 45

По завршената контрола од членот 44 од овој закон се составува записник, чија копија се доставува до контролорот кој бил субјект на контрола.

Записникот од ставот 1 на овој член се потпишува од вработениот во Дирекцијата кој ја спровел контролата и контролорот кој бил субјект на контролата.

Доколку контролорот одбие да го потпише записникот, вработениот во Дирекцијата го забележува тоа во записникот и има право во рок од седум дена од денот кога е завршена контролата, забелешките на извршената контрола писмено да ги достави до директорот.

Член 46

Доколку при контролата се утврдени повреди на одредбите на овој закон во обработката на лични податоци, вработениот во Дирекцијата кој ја спровел контролата за тоа го известува директорот на Дирекцијата заради поведување постапка.

Член 47

Доколку при контролата се утврдени повреди на одредбите на овој закон при обработката на лични податоци, со решение донесено од директорот на Дирекцијата контролорот се задолжува во рок од 30 дена од денот кога се утврдени повредите, да ја усогласи својата работа со одредбите на овој закон, а особено:

- да ги отстрани причините кои довеле до тоа;
- да ја комплетира, ажурира, исправи, открие или чува тајноста на личните податоци;
- да усвои дополнителни мерки на заштита на збирките на лични податоци;
- да го запре преносот на лични податоци на други држави;
- да ги обезбеди податоците или нивниот пренос до други субјекти или
- да ги избрише личните податоци.

Против решението на директорот може да се поведе управен спор.

Член 48

Финансиски средства за работа на Дирекцијата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

X. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 49

Со парична казна од 40,000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичкото лице - контролор, ако:

- собира и обработува лични податоци спротивно на одредбите на членот 5 од овој закон;
- врши обработка на лични податоци спротивно на одредбите на членот 6 од овој закон;
- врши обработка на личните податоци спротивно на одредбите на членот 7 од овој закон;

- врши обработка на посебните категории на лични податоци спротивно на одредбите на членот 8 од овој закон;
  - врши обработка на единствениот матичен број на граѓанинот спротивно на одредбите на членот 9 од овој закон;
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 10 од овој закон;
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 11 од овој закон;
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 12 став 2 од овој закон;
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 13 од овој закон;
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 14 од овој закон;
  - овозможи користење на лични податоци за цели на рекламен материјал спротивно на барањето на субјектот на лични податоци (членот 17);
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 24 од овој закон;
  - пренесува одредени работи од својот делокруг на обработувачот на збирка на лични податоци без склучен договор (членот 25 став 1);
  - не води евиденција за преземените технички и организациски мерки, односно евиденција за склучени договори (член 26);
  - не води евиденција на збирка на лични податоци (член 27);
  - не доставува известување до Дирекцијата за секоја целосна или делумна обработка на личните податоци и промена на податоците во известување (член 29 став 1);
  - не ги доставува податоците од ново отворените збирки на лични податоци и промена на податоците од постојните збирки на лични податоци (член 29 став 3);
  - постапува на начин спротивен на одредбите на членот 31 од овој закон;
  - дава лични податоци на корисници, чија обработка односно користење е забранета (член 34 став 3).
- Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари за прекршок од ставот 1 на овој член ќе се казни и правно лице - контролор.

Член 50

- Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице - обработувач на збирка на лични податоци, кој:
- постапува спротивно на одредбите на членот 23 од овој закон;
  - при обработката на личните податоци што го врши во име на контролорот не се придржува кон соодветните техничките и организационите мерки за заштита на обработката на личните податоци (член 25 став 1) и
  - обработката на личните податоци ја врши спротивно на овластувањата и инструкциите на контролорот или одредбите на овој закон (член 25 став 2).
- Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари за прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и правно лице - обработувач на збирката лични податоци.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 51

Дирекцијата почнува со работа со денот на именување на директорот. Собранието на Република Македонија во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон ќе го именува директорот на Дирекцијата.

Во рок од 30 дена од денот на именувањето на директорот на Дирекцијата, директорот ќе ги донесе актите за организација и систематизација на работните места на Дирекцијата.

Другите подзаконски акти предвидени со овој закон, директорот на Дирекцијата ќе ги донесе во рок од шест месеци од денот на неговото именување.

Член 52

Физичките и правните лица кои вршат обработка на лични податоци ќе го усогласат своето работење според одредбите на овој закон во рок од две години откако директорот на Дирекцијата ќе ги донесе подзаконските акти предвидени со овој закон.

Член 53

Со денот на влегување во сила на овој закон престанува да важи Законот за заштита на личните податоци ("Службен весник на РМ", бр. 12/94 и 4/2002).

Член 54

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во "Службен весник на Република Македонија".